

בכוח הנהגת הקב"ה

משיחת יו"ד שבט תשמ"ז

בחג הפסח אנו קוראים את סיפור יציאת מצרים.

מה יכולים אנו ללמוד מסיפור יציאת מצרים? התורה היא "תורה אור", הוראה ברורה ונהירה, גלויה לכל אחד, "בנערינו ובזקנינו, בבנינו ובבנותינו", "למקטנם ועד גדולם".

וכך מספר לנו סיפור יציאת מצרים: בתקופה מסוימת היה עם ישראל במצב של עבדות, במשך ארבעה דורות – "ודור רביעי ישבו הנה" – 210 שנה. בראש משעבדיהם של היהודים, שקיימו בהם "ועבדום ועינו אותם", עמד פרעה מלך מצרים. כשנאמר לו ששיעבוד זה מנוגד לצדק וליושר, ומנוגד לרצונו של הקב"ה – היתה תשובתו המיידית: "לא ידעתי את ה', וגם את ישראל לא אשלח"!

אבל כשהגיע זמן הגאולה, והתרחשו המאורעות המתוארים בפרשת השבוע – מסופר בפרשה בדרך ברורה ונהירה, שמיד כשהגיע זמנו של פרעה לבצע פעולה הפוכה, לשחרר את בני-ישראל מעבדותם כדי שיוכלו לקבל את התורה – לא זו בלבד שלא הפריע לכך, אלא "בשלח פרעה את העם", ביטוי שמשמעותו הפשוטה היא – כפי שמוסבר גם במדרשים – שפרעה סייע לבני-ישראל ביציאתם ממצרים, משום שהגיע הזמן שבו הוטלה עליו שליחות זו.

יתרה מזו: פרעה סייע להם גם בנכסיו – בקר וצאן, כמסופר בפסוקים הקודמים, סיוע שהגיע לשיאו בפסוק זה – "בשלח פרעה את העם".

המשך הפסוק הוא: "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים... פן יינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה". מסיבה זו הנחה הקב"ה את העם בדרך אחרת.

קיים כלל בתורה: "מכלל הן – אתה שומע לאו, ומכלל לאו – אתה שומע הן".

העובדה שהקב"ה לא הנחה את העם "דרך ארץ פלשתים" "פן יינחם העם" – מוכיחה שהדרך שבה הקב"ה אכן הנחה אותם היתה אכן דרך בטוחה, ולולא ניצלו בני-ישראל את זכות הבחירה שלהם לרעה, הם היו מצליחים במסעם הארוך ומקיימים את ציווי הקב"ה.

זוהי הוראה ברורה לכל אחד ואחת: כשאדם יודע שנאמר ב"שולחן ערוך", בתורתו של הקב"ה, שעליו לקיים מצווה מסוימת בזמן ובמקום מסוימים – ברור שהקב"ה מבקש ממנו רק דברים שהם לפי כוחו, ואילו היה הדבר שלא לפי כוחו – לא היה הקב"ה מביא אותו לידי מצב של "בראותם מלחמה", מצב שיאלץ אותו להמרות את ציווי הקב"ה, כפי ששיבת היהודים למצרים היתה מנוגדת לציווי הקב"ה.

העובדה שאדם רואה בתורה, שהיא "תורת חיים", שעליו לקיים מצווה מסוימת, מצוות-עשה או מצוות לא-תעשה, מצווה הקשורה בו עצמו או ביהודי אחר, "ואהבת לרעך כמוך", או אף מצווה הקשורה ב"בני נח" הנמצאים בסביבתו, או אף בקצווי תבל, אם אך יש לו אפשרות להגיע לשם -מוכיחה שהציווי אכן חל עליו, ועליו לעשות את כל התלוי בו כדי לקיים באותו חלק של העולם את הכתוב "לשבת יצרה".

זוהי הוראה בחייו הפרטיים של כל אחד ואחת, שהרי כל יהודי קיבל בירושה את התורה כולה, "מורשה קהילת יעקב", על כל הציוויים וההוראות שבה; ועל-אחת כמה וכמה – אלו הקשורים עם פרשת השבוע, ובמיוחד – עם ראש הפרשה, כאמור לעיל.

חג הפסח

כשאדם מפקפק ביכולתו להגשים את שליחותו כשהעולם כולו, החל מ"פרעה מלך מצרים", מתנגדים לכך – עליו לדעת, שאין כל מקום לחשש זה במציאות; אילו היה הדבר כך – לא היתה מוטלת עליו שליחות זו, שכן הקב"ה "אינו מבקש אלא לפי כוחו".

וכשהוא טוען שהוא עדיין אינו מוכן לכך, ועליו לשקול זאת בדעתו, להתייעץ עם אחרים וכדומה – יש לומר לו: הכל כבר מוכן עבורך! אילו היה בכך ספק, אילו היה חשש ש"ינחם העם", שלא לקיים את ציוויו של הקב"ה – לא היה הקב"ה מוביל אותך בדרך זו מלכתחילה,

שהרי "מה" מצעדי גבר כוננו", כפי שאמר חותני הרבי, שהיום הוא יום ההילולא שלו: "כשאדם הולך, הוא אינו הולך לבדו, אלא מה' מצעדי גבר כוננו". אדם הולך תמיד למקום שבו מוטלת עליו שליחות למלא, ולכן ברור שיש בידו היכולת להגשים שליחות זו.

